

Tale af Lars Juel Thiis, partner i Cubo, adjungeret professor Aau og formand for Statens Kunstfond.

Ved udstillingen Tre Løver og Ni Hjerter i Kunstbygningen i Vrå

Tale til Claus Ørntoft

Tak, fordi jeg må tale lidt om Claus' kunst.

Jeg mødte Claus Ørntofts univers gennem hans skitsetegninger. De fængede på en måde som interesserede mig meget – måske pga min "belastende" arkitektbaggrund. Fordi også arkitekten behøver stadigvæk tegningen, det manuelle arbejde, når vi søger vores svar på en given opgave. På trods af vores digitale verden så er tegningen det effektive redskab der kan skære det overflødige fedt væk og præsentere tanken, som den rene vare, det præcise budskab. Tegninger kan holde det vigtigste fanget og lade det uvæsentlige filtrere væk – de er stadigvæk det værdifulde medie for den skabende kunstner, eller skitserne er de nødvendige etaper på vejen.

I Claus's tegninger ser jeg denne blotlæggelse af skulpturens vigtigste karaktertræk, altid fokuseret med stor kraft og ofte på en ønsket dynamisk bevægelse. Skitsen var bevægelsen bevægelsen var skulpturen, så vi lærer skulpturens identitet at kende før vi ser den, dens hovedtræk, dens fysionomi bliver blotlagt tydeligst i skitsen, tvunget ud af Claus's organiske og smukke tegnsprog. Min fascination af Claus's skitser ligger også i en form for beundring – tenderende til misundelse – fordi de udtrykker en dynamik som jeg tit søger i mine egne. Som om man kan fornemme skitseringsforløbet i den enkelte skitse – både den der kom før og den der kommer efter. Man mærker en udvikling, bevægelsen mod det færdige værk.

Et andet hovedtræk der dominerer min oplevelse af Claus Ørntofts skulpturelle verden er den måde hvorpå skulpturerne indtager rummet og påvirker det så det aldrig bliver det samme igen. På Nr. Uttrup kaserne, som ved Gud ikke er særlig interessant arkitektur, der står store ulvelignende dyr ved hovedindgangen og skaber en befriende spænding og dynamik i det der ellers er et dræbende effektivt og kedeligt bygningsensemble. Men her er det også som om at selv de triste låste bygninger får nyt liv i deres kontrast til Ulvenes liv og bevægelse. Det er vel noget af den højeste tilfredshed man kan opleve når man føler den positive afsmittende virkning som kunsten kan have i det offentlige rum.

Tænk at så meget liv kan indeholdes i den tungeste granit. Uvægerligt så tænker man på mytiske emner mythologiens store kæmper, og dog er der også en tyngde som for mig til at tænke på middelalderens stenkirker. Som arkitekt der mener man jo, helt naturligt, at den frie kunst man bringer i kontakt med den bundne skal kunne tale sammen og berige. Der skal være en form for dialog mellem arkitektur og billedkunst ellers bliver det kedeligt. Man skal have noget på tale. Begge veje.

Arkitekturen har desværre den fordel at den typisk komme først – og kunsten bliver sat ind i en given ramme. Og når først rammen er defineret, så er det sjældent at arkitekten vil ha' noget til at bryde bygværkets autonomi og autoritet. Det gør Claus' skulpturer – på den gode måde – både i Nr. Uttrup og i

Marselisborgs have. I haven er Claus jo netop rykket ud af slottets og Hack Kampmann's akse, der rækker monumentalt ud over vandet. Og det er stor kunst når man ved hvordan man skal placere sig. Haven bliver en bedre have, slottet bliver et bedre slot. Claus's løver er på vej i skoven, og på trods af deres fart og insisteren, så er de fanget i materialet, som om de i springet ud af naturen er blevet frosset i en tusinddels sekund.

På trods af deres amorfe, udefinerbare race så er de nærværende, i deres rene kontakt til jordfladen, på trods af deres overnaturlighed bliver de til en del af hverdagen. De er en del af os, nede på jorden, blandt gæsterne i haven. Og stadigvæk dette kispus – de pludselige forsteninger af fysiske skikkelser føles virkelige men aldrig er de det helt. Der er en mystisk og abstrakt naturlighed over Claus's dyr, og det er jo en af de største kvaliteter i kunsten – at den rokker ved virkeligheden og stiller os nye spørgsmål og giver os overraskende svar.

Ofte har jeg problemer med skulpturens monumentalitet i et givent rum, det er sikkert igen lidt arkitekten der skygger men den betænkelighed finder jeg aldrig hos Claus's livgivende markeringer. Skulpturen afgiver en værdi til det omkringliggende landskab eller bygning, den omdanner og transformer, og omgivelser bliver en integreret del af det stedspecifikke kunstværk. Derfor glæder jeg mig til den dag hvor et af mine bygningsværker kan blive bedre gemmen Claus's kunst.

Det må være essencen, netop dette indre smittende liv, denne bevægelse eller proces som Claus's figurer altid befinder sig i. Som om de evigt er på vej afsted, som om de tager os med, - kom nu, vi skal videre, ud i det blå, - frem i verdens mangfoldighed.

Tak, og god fornøjelse med udstillingen.